

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

NEGUSTORUL DE MANUSCRISE

JOHN GRISHAM

NEGUSTORUL
DE
MANUSCRISE

Lovett, la Michael Suarez și la Tom și Heidi Congalton, proprietarii firmei Between the Covers Rare Books. Multe mulțumiri pentru oameni și cărți

David Routh m-a scos din încurcătură în ceea ce privește Chapel Hill, la fel și Todd Doughty din Carbondale.

CUPRINS

1. Furtul	7
2. Negustorul	51
3. Recruta	75
4. Plimbare pe plajă	125
5. Intermediarul	170
6. Ficțiunea	180
7. Fata de un weekend	243
8. Livrarea	301
EPILOG	332
NOTA AUTORULUI	339

CAPITOLUL UNU

FURTUL

1

Impostorul împrumutase numele lui Neville Manchin, profesor de literatură la Universitatea Portland State, care urma să își dea doctoratul la Universitatea Stanford. „Profesorul Manchin“ susținea că este un cercetător în devenire al scriitorului F. Scott Fitzgerald și că dorește cu ardoare să cerceteze „manuscrisele și documentele“ marelui scriitor în cursul unei vizite pe Coasta de Est. Scrisoarea îi era adresată doctorului Jeffrey Brown, director al Diviziei Manuscrise, Departamentul de Cărți Rare și Colecții Speciale de la Biblioteca Firestone, din cadrul Universității Princeton. Aceasta sosise împreună cu alte câteva, fusese sortată conform procedurilor și transmisă mai departe, ajungând, în cele din urmă, pe masa lui Ed Folk, bibliotecar de carieră printre ale cărui numeroase sarcini monotone se număra aceea de a verifica datele persoanei care expedia scrisoarea.

Ed primea câteva astfel de scrisori în fiecare săptămână, toate semănând în mare măsură între ele și toate sosind din partea unor autoprocamați specialiști și experți în opera lui Fitzgerald și chiar din partea unor savanți adevărați în

domeniu. În precedentul an calendaristic, Ed verificase și admisese o sută nouăzeci dintre acești solicitanți în bibliotecă. Proveneau din întreaga lume și apăreau umili, cu ochii mari, ca niște pelerini ajunși în fața unui altar. În cei treizeci și patru de ani petrecuți la același birou, Ed analizase toate acele cereri. Și, cu toate acestea, ele nu încetau să sosească. Solicitățile rămăseseră la fel de numeroase ca și în urmă cu trei decenii. Acum însă, Ed se întreba ce anume din viața marelui scriitor rămăsese neverificat, studiat în amănunțime, pentru a fi consemnat în vreo lucrare. Cu puțin timp în urmă, un cercetător adevărat îi spusese lui Ed că în prezent existau cel puțin o sută de cărți și peste o mie de articole științifice despre omul Fitzgerald, despre opera sa și soția lui ne bună.

Iar el băuse până murise, la vârsta de doar patruzeci și patru de ani! Ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi ajuns la bătrânețe și ar fi continuat să scrie? Probabil că Ed ar fi avut nevoie de un asistent, poate chiar de doi, dacă nu chiar de un întreg personal. Însă Ed știa că o moarte prematură era deseori cheia aprecierii ulterioare (fără a mai vorbi despre drepturile de autor mai substanțiale).

După câteva zile, Ed ajunsese, în cele din urmă, să se ocupe și de profesorul Manchin. O verificare rapidă a registrului bibliotecii îl lămurise că era vorba de o persoană nouă și de o cerere nouă. Unii dintre veterani apăruseră la Princeton de atâtea ori, încât, pur și simplu, îl sunau și spuneau: „Bună, Ed, voi ajunge acolo marțea viitoare“. Situație care îi convenea lui Ed. Nu același lucru era valabil și pentru Manchin. Ed intrase pe website-ul Universității Portland State și îl găsisse pe omul acesta. Absolvent al Universității din Oregon, unde studiasse literatură americană; masterat obținut la Universitatea din Los Angeles California; profesor

cu normă redusă de trei ani. Fotografia înfățișa un tânăr nu tocmai atrăgător ca înfățișare, având în jur de treizeci și cinci de ani, cu un început de barbă, care era probabil temporară, și purtând ochelari înguști, fără rame.

În scrisoarea lui, profesorul Manchin ruga persoana care avea să îi răspundă să o facă prin e-mail, comunicând o adresă de Gmail și susținând că rareori verifica mesajele primite pe adresa universității. „Asta pentru că ești un profesor suplinitor cu normă redusă și probabil că nici nu ai un birou al tău“, se gândise Ed. Exprima deseori astfel de gânduri, dar, desigur, profesionalismul îl împiedica să și le exprime cu voce tare față de cineva. Din prevedere, în următoarea zi transmisese un răspuns prin serverul de la Portland State. Îi mulțumise profesorului Manchin pentru scrisoare și îl invitase în campusul Universității Princeton. Îl rugase să îi precizeze în mare data la care avea să sosească și îi prezentase câteva dintre regulile de bază privind colecția Fitzgerald. Acestea erau multe, așa că îi sugerase profesorului Manchin să le studieze pe website-ul bibliotecii.

Răspunsul sosise în mod automat, informându-l pe Ed că Manchin nu era de găsit de câteva zile. Unul dintre partenerii lui pătrunsese în directorul universității atât de departe, încât afectase serverul catedrei de literatură – aceasta fiind o treabă ușoară pentru un hacker cu experiență. El și impostorul aflaseră imediat că Ed răspunsese.

„Asta-i bună“, se gândise Ed. În ziua următoare, transmisese același mesaj pe adresa personală de Gmail a profesorului Manchin. După o oră, Manchin îi răspunsese cu mulțumiri entuziaste, afirmând că abia aștepta să ajungă acolo și așa mai departe. Scrisese pe larg despre faptul că studiasse website-ul bibliotecii, că își petrecuse ore în șir citind arhivele digitale ale scriitorului Fitzgerald, că deținea

de mulți ani seria de volume care cuprindeau ediții în facsimil ale primelor versiuni ale marelui scriitor și că îl interesau în mod special recenziile apărute după publicarea primului său roman, *Dincoace de paradis*.

„Mare chestie“, își spusese Ed. Mai auzise toate acestea. Tipul încerca să îl impresioneze chiar dinainte de a ajunge în fața lui, lucru care nu era nicidecum neobișnuit.

2

F. Scott Fitzgerald s-a înscris la Princeton în toamna anului 1913. La vârsta de șaisprezece ani, visa să scrie marele roman american și chiar începuse să lucreze la *Dincoace de paradis*. A abandonat studiile patru ani mai târziu pentru a se înrola în armată și pentru a pleca în război, dar acesta s-a încheiat înainte ca el să fie trimis pe front. Romanul lui cel mai cunoscut, *Marele Gatsby*, s-a publicat în 1925, dar nu a fost apreciat decât după moartea lui. S-a zbatut din punct de vedere financiar pe tot parcursul carierei sale, iar în 1940 lucra la Hollywood, peticind scenarii proaste, decăzând din punct de vedere fizic, dar și creativ. Pe 21 decembrie a murit din cauza unui atac de inimă, provocat de ani și ani de alcoolism sever.

În 1950, Scottie, fiica și singurul lui urmaș, a donat manuscrisele, notițele și scrisorile sale – „hârțiile“ lui, cum s-a exprimat ea – Bibliotecii Firestone de la Princeton. Cele cinci romane ale lui fuseseră scrise de mână pe hârtie ieftină, care nu îmbătrânea deloc bine. Șefii bibliotecii și-au dat seama imediat că ar fi lipsit de înțelepciune să le permită cercetătorilor să le manevreze fizic. S-au făcut copii de bună calitate, iar originalele au fost încuiate într-o cameră

de valori sigură de la subsol, unde calitatea aerului, lumina și temperatura erau controlate cu grijă. De-a lungul anilor, ele au fost mutate din loc doar de câteva ori.

3

Bărbatul care se dădea drept profesorul Neville Manchin a sosit la Princeton într-o frumoasă zi de toamnă, la începutul lunii octombrie. A fost îndrumat spre sectorul de cărți rare și colecții speciale, unde a fost primit de Ed Folk, după care a fost trimis la un alt bibliotecar, care i-a verificat și copiat permisul de conducere emis în statul Oregon. Desigur, acesta era fals, dar era unul perfect. Falsificatorul, care era în același timp și hackerul, fusese instruit de CIA și avea o experiență îndelungată în lumea tulbură a spionajului privat. Încălcarea câtorva reguli de securitate ale campusului nu reprezenta nicidecum o provocare deosebită pentru el.

Apoi profesorul Manchin a fost fotografiat și i s-a dat un ecuson de securitate care trebuia purtat tot timpul la vedere. L-a urmat pe bibliotecar până la etajul doi, într-o încăpere spațioasă, unde se aflau două mese lungi și ai cărei pereți erau străjuți de sertare din oțel, fiecare dintre ele fiind încuiat. Manchin a observat cel puțin patru camere de supraveghere plasate sus, în colțuri, despre care a presupus că trebuiau să fie văzute. A bănuț că altele erau bine ascunse. A încercat să îl atragă într-o conversație pe bibliotecar, dar a obținut puține răspunsuri. L-a întrebat în glumă dacă putea vedea manuscrisul original al romanului *Dincoace de paradis*. Bibliotecarul i-a aruncat un zâmbet autosatisfăcut și i-a răspuns că acel lucru nu era posibil.

– Dar ai văzut originalul? l-a întrebat Manchin.

– Doar o dată.

A urmat o pauză, în care Manchin a așteptat mai multe lămuriri, apoi a întrebat:

– Și cu ce ocazie a fost asta?

– A, un renumit savant a dorit să îl vadă. L-am însoțit până la camera de valori și l-am lăsat să arunce o privire. Însă nu a atins nimic. Doar bibliotecarul-șef are dreptul să facă asta, însă doar folosind niște mănuși speciale.

– Desigur. În fine, să trecem la treabă!

Bibliotecarul a deschis două dintre sertarele mari, ambele etichetate „Dincoace de paradis“, și a extras câteva caiete cu notițe groase, de dimensiuni exagerate.

– Acestea cuprind recenziile apărute după publicarea romanului, a spus el. Avem multe alte mostre ale unor recenzii ulterioare.

– Perfect, a răspuns Manchin zâmbind.

Și-a deschis apoi geanta diplomat, părând pregătit să se arunce asupra tuturor documentelor așezate pe masă. Jumătate de oră mai târziu, în timp ce Manchin era absorbit în lucru, bibliotecarul și-a cerut scuze și a dispărut. Având în vedere camerele de supraveghere, Manchin nici nu a ridicat ochii din hârtii. Într-un târziu, a simțit nevoia de a merge la toaletă și a plecat. A greșit un colț, apoi altul, s-a rătăcit și astfel a ajuns la secția Colecției, evitând contactul cu vreo altă persoană. Pretutindeni existau camere de supraveghere. Se îndoia că în acele momente era cineva care să urmărească totul în direct, dar imaginile puteau fi examinate în caz de nevoie. A găsit liftul și l-a evitat, alegând scările. Etajul unu era similar cu parterul. Dedesubtul lui, scara se oprea la S2 (Subsol 2), unde se afla o ușă mare și groasă pe care scria cu litere masive: „Doar pentru urgențe“.

Alături de ușă se afla o tastatură, iar un alt anunț spunea că alarma avea să pornească imediat ce ușa ar fi fost deschisă fără „autorizare“. Două camere de securitate erau îndreptate spre ușă și zona din vecinătatea ei.

Manchin s-a tras înapoi și a plecat de acolo. Când a revenit în sala de lectură, bibliotecarul asistent îl aștepta.

– Ați pățit ceva, profesore Manchin? l-a întrebat el.

– A, da, un deranjament stomacal, din păcate. Sper să nu fie ceva molipsitor.

Bibliotecarul a plecat imediat, iar Manchin a rămas acolo toată ziua, scotocind prin materialele din sertarele de oțel și citind recenziile vechi care nu îl interesau nici cât negru sub unghie. În câteva rânduri a ieșit din sală și a hoinărit, verificând, privind atent, cântărind și memorând.

4

Manchin a revenit trei săptămâni mai târziu, dar de această dată nu s-a mai dat drept profesor. Era proaspăt bărbierit, avea părul vopsit într-un blond nisipiu, purta ochelari de vedere fără dioptrii, cu rame roșii, și avea asupra lui un carnet de student fals, cu fotografie. Dacă l-ar fi întrebat cineva, lucru la care sigur nu se aștepta, ar fi spus că era un student în pragul absolvirii din Iowa. În viața lui reală se numea Mark, iar ocupația lui, dacă se putea spune așa, era hoția profesionistă. Era pregătit pentru acțiuni de clasă mondială, plătite regește, plănuite minuțios, care aveau în vedere furtul de obiecte de artă și lucruri rare, ce puteau fi revândute victimelor desperate contra unor recompense. Făcea parte dintr-o bandă alcătuită din cinci oameni, condusă de Denny, fost membru în forțele speciale

aeropurtate, care devenise infractor după ce fusese dat afară din armată. Deocamdată, Denny nu fusese prins cu nimic, așa că nu avea cazier; la fel ca și Mark, de altfel. Cu toate acestea, doi dintre ceilalți membri ai bandei aveau cazier. Trey avea la activ două condamnări și două evadări, ultima dintre ele reușită cu un an în urmă, dintr-un penitenciar federal din Ohio. Acolo îl cunoscuse pe Jerry, un hoț mărunț de obiecte de artă, în acel moment eliberat condiționat. Un alt hoț de opere de artă, cândva un tovarăș de celulă care avea de executat o sentință lungă, îi vorbise prima oară lui Jerry despre manuscrisele lui Fitzgerald.

Ideea era perfectă. Existau doar cinci manuscrise, toate scrise de mână și toate aflându-se în același loc. Iar pentru cei de la Princeton erau neprețuite.

Cel de-al cincilea membru al bandei prefera să lucreze de acasă. Ahmed era hackerul, falsificatorul, creatorul tuturor iluziilor, dar nu avea curaj să poarte asupra lui arme sau alte lucruri. Lucra din subsolul locuinței lui din Buffalo și nu fusese niciodată bănuit sau arestat. Nu lăsa urme. El avea să primească cinci la sută din capul locului. Ceilalți patru urmau să ia restul în părți egale.

Într-o zi de marți, la ora nouă seara, Denny, Mark și Jerry se aflau la Biblioteca Firestone, dându-se drept absolvenți care doreau să își continue studiile, și stăteau cu ochii pe ceas. Carnetele lor de student fuseseră falsificate perfect, pentru că nimeni nu le găsisse vreun cusur. Apoi Denny și-a găsit ascunzătoarea într-o toaletă pentru femei de la etajul doi. A ridicat un panou din tavanul de deasupra toaletei, și-a pus acolo sacul de spate și s-a pregătit pentru o așteptare de câteva ore într-un loc încins și strâmt. Mark a deschis prin efracție încuietura camerei mecanice principale de la primul etaj al subsolului și a așteptat să vadă dacă

pornește alarma. La fel ca și Ahmed, care pătrunsesese cu ușurință în sistemele de securitate ale universității, nu a auzit niciun sunet. Mark s-a apucat să dezassembleze injectoarele generatorului electric de avarie al bibliotecii. Jerry și-a găsit un loc într-un pupitru ascuns între șirurile de rafturi pe care se aflau cărți ce nu fuseseră atinse de nimeni de zeci de ani.

Îmbrăcat ca un student oarecare, Trey s-a plimbat apoi prin campus, purtând în spate un rucsac și căutând locuri potrivite pentru bombele pe care le avea la el.

Biblioteca s-a închis la miezul nopții. Cei patru membri ai echipei erau în legătură radio, la fel ca și cu Ahmed, aflat în subsolul lui din Buffalo. Denny, șeful, a anunțat la ora 12.15 că totul decurgea conform planului. La 12.20, Trey, îmbrăcat ca un student și având în spate un rucsac voluminos, a pătruns în Colegiul Rezidențial McCarren, exact în inima campusului. A văzut aceleași camere de supraveghere pe care le observase și în săptămâna precedentă. A urcat scara nesupravegheată care ducea spre etajul unu, s-a strecurat într-o sală de baie și s-a încuiat într-un cubicul. La ora 12.40 a vârat mâna în rucsac și a scos o cutie metalică de dimensiunile unei doze de apă carbogazoasă. I-a fixat un declanșator cu întârziere și a ascuns-o în spatele toaletei. A ieșit apoi din sala de baie și a urcat la etajul doi, unde a plasat o altă bombă într-o cabină de duș. La ora 12.45 a găsit holul cufundat în semiîntuneric la etajul întâi, unde erau dormitoare, și a aruncat fără nicio jenă de-a lungul lui un șirag de artificii mari, marca Black Cat. În timp ce cobora pe scară, exploziile au bubuit, cutremurând aerul. Câteva secunde mai târziu, au explodat și bombele fumigene, azvârlind pe holuri nori groși de ceață cu miros înțepător. În timp ce părăsea clădirea, Trey a auzit primul val de

glasuri ale studenților cuprinși de panică. S-a retras înapoia unor tufișuri din apropierea dormitoarelor, a scos din buzunar un telefon având cartelă preplătită, a apelat serviciul de urgență al Universității Princeton și a transmis o veste înspăimântătoare: „La etajul întâi de la McCarren e un tip cu o armă. Trage în orice mișcă“.

Fumul ieșea deja pe o fereastră de la etajul întâi. Aflat în pupitrul din sala de lectură cufundată în întuneric, Jerry a făcut un apel similar de pe telefonul lui având cartelă preplătită. Curând, pe măsură ce panica cuprindea campusul, apelurile disperate au început să curgă.

Deși fiecare colegiu american are un plan minuțios pentru gestionarea unei situații care presupune un „pistolă activ“, niciunul nu dorește să îl pună în aplicare. Femeii-ofițer de serviciu i-au trebuit doar câteva secunde de uimire pentru a reacționa conform procedurii, dar după ce a făcut-o, sirenele au început să urlă. Fiecare student, profesor, administrator și angajat al universității a primit pe telefon un text și o înștiințare de alertă prin e-mail. Toate ușile trebuiau asigurate și încuiate. Toate clădirile trebuiau securizate.

Jerry a apelat apoi la serviciul de urgență 911 și a anunțat că fuseseră împușcați doi studenți. Fumul ieșea în valuri din clădirea McCarren. Trey a aruncat alte trei bombe fumigene în pubelele de gunoi. Neștiind precis care erau locurile sigure, câțiva studenți au trecut prin fum în timp ce se deplasau de la o clădire la alta. Agenții de pază și polițiștii orașului Princeton au sosit în goană la fața locului, urmați imediat de șase mașini de pompieri. Apoi au sosit ambulanțele. A ajuns acolo și prima dintre numeroasele mașini de patrulare ale poliției statului New Jersey.

Trey și-a lăsat sacul de spate la ușa unei clădiri de birouri, apoi a telefonat la 911 pentru a anunța cât de dubios i se

parea acel obiect. Temporizatorul ultimei bombe fumigene din sac urma să declanșeze explozia după zece minute, exact în momentul în care artificierii aveau să se uite uimiți la el de la distanță.

La ora 1.05, Trey a transmis prin radio către membrii bandei: „S-a creat o panică totală aici. Fum peste tot. Zeci de polițiști. Dați-i drumul“.

Denny i-a răspuns: „Întrerupeți alimentarea cu energie electrică“.

Ahmed, care sorbea dintr-un ceai tare în casa lui din Buffalo și era pregătit de acțiune, a trecut rapid prin tabloul de securitate al universității, a pătruns în rețeaua electrică și a întrerupt alimentarea cu energie electrică nu numai în Biblioteca Firestone, ci și în alte zece clădiri din apropiere. Pentru mai multă siguranță, Mark, purtând acum ochelari de vedere nocturnă, a acționat comutatorul principal din sala mecanică. Ținându-și răsuflarea, a așteptat câteva secunde, apoi a respirat ușurat când a constatat că generatorul de avarie nu pornise.

Pana de curent a declanșat alarmele de la stația centrală de monitorizare din interiorul complexului de securitate a campusului, dar nimeni nu a băgat de seamă acest lucru. Doar exista un pistolă dezlănțuit. Oamenii nu aveau timp să își mai facă griji din cauza altor alarme declanșate.

În săptămâna precedentă, Jerry petrecuse două nopți în Biblioteca Firestone și era convins că, atunci când era încuiată, în clădire nu se afla niciun agent de pază. În cursul nopții, un ofițer în uniformă patrula în jurul clădirii o dată sau de două ori, folosind lanterna pentru a verifica ușile, apoi își continua rondul. Exista și o mașină de poliție care patrula pe acolo, dar polițiștii erau preocupați mai mult de